> Retouradres Postbus 20011 2500 EH Den Haag

De Kinderombudsman
t.a.v. Margrite Kalverboer
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Datum 31 januari 2019
Onderwerp Kabinetsreactie standpunt Kinderombudsman

Op 8 januari jl. heeft u opnieuw uw standpunt gepresenteerd naar aanleiding van de veiligheidsanalyse die ik de Tweede Kamer op 6 december jl. toezond. In uw brief verzoekt u om een uiterste inspanning om de kinderen actief op te halen en formuleert u een aantal vragen. Met deze brief reageer ik, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken, op uw standpunt en uw vragen.

Uw standpunt
U bent van oordeel dat het in het belang is van de veiligheid van kinderen én van de samenleving om de kinderen actief op te halen uit de kampen. Bovendien meent u dat de staat een verantwoordelijkheid heeft voor het waarborgen van de ontwikkelingsbelangen van kinderen als ouders falen om hun kinderen te beschermen. U verzoekt tevens:

- om meer duidelijkheid over welke landen hun burgers terughalen of van plan zijn terug te halen, en de wijze waarop zij dit doen;
- om een zo volledig mogelijk beeld hoe het -op het gebied van leefomstandigheden, voeding, lichamelijke en psychische zorg, onderwijs en veiligheid in brede zin- met de kinderen gaat;
- om te informeren op welke manier de Nederlandse overheid zorgdraagt of gaat zorgdragen voor een zo goed mogelijke ontwikkeling van de kinderen.

Reactie op het standpunt
Ook ik vind de situatie waarin deze kinderen zijn komen te verkeren schrijnend en onderschrijf dat terugkeer naar Nederland in algemene zin in het belang is voor het welzijn van deze kinderen. Zoals eerder aangegeven kan het terughalen van kinderen niet los worden gezien van hun ouders en is het scheiden van kinderen en ouders in beginsel onwenselijk en ligt dit juridisch complex. Bij de belangenafweging die ik maak hanteer ik drie uitgangspunten: de veiligheidssituatie in de regio, de internationale diplomatieke verhoudingen en specifiek de veiligheid van betrokkene(n). In het antwoord op uw vragen ga ik hier nader op in. Daarnaast moet ik meewegen wat de terugkeer van de ouders van minderjarigen voor gevolgen heeft voor de nationale veiligheid. Zoals uit de veiligheidsanalyse blijkt betekent het actief terughalen van minderjarigen dat mogelijk ook personen terugkeren van wie zeker een deel nog steeds de jihadistische ideologie aanhangt, en/of deel heeft genomen aan de jihadstrijd en/of een trauma heeft opgelopen.

Uw verzoek om meer duidelijkheid over welke landen hun burgers terughalen of van plan zijn terug te halen, en de wijze waarop zij dit doen
Door mij is in het afgelopen jaar ingezet op intensieve overleggen over dit onderwerp binnen EU-verband. Daarin is sprake geweest van nuttige

gedachtenexercitie en informatie-uitwisseling. Uiteindelijk stel ik wel vast dat andere landen hun eigen afwegingen maken als het gaat om de terugkeer van hun onderdanen.

U verwijst in uw brief naar de actuele ontwikkelingen in België en de berichtgeving in de media over het Franse beleid. Het kabinet volgt de ontwikkelingen in België en Frankrijk en in andere EU-lidstaten op de voet en heeft met deze landen vrijwel doorlopend contact.

Op dit moment bieden is niet gebleken dat andere EU-landen reeds uitreizigers en hun minderjarigen hebben teruggehaald uit Syrië. Op 11 januari heeft de Belgische Minister van Justitie Geens bekend gemaakt dat de Belgische regering de mogelijkheden verkent om samen met internationale organisaties en het Koerdisch bestuur te bezien of de kinderen naar België zouden kunnen terugkeren. Er is volgens Minister Geens geen draagvlak om moeders samen met hun kinderen terug te halen. Ook heeft het Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken op 29 januari jl. op zijn website een statement gepubliceerd over het Franse beleid. Daarin staat dat de Syrische Democratische Strijdkrachten (SDF) een aantal buitenlandse terroristische strijders vasthouden in Noordoost Syrië, waaronder een aantal Franse. Naar aanleiding van het Amerikaanse besluit inzake terugtrekking uit Syrië, maar ook om de veiligheid van de Fransen te waarborgen, worden alle opties onderzocht om ontsnapping en verspreiding van deze mogelijke gevaarlijke personen te voorkomen. Mochten de SDF besluiten om over te gaan tot het vrijlaten van deze strijders dan kunnen Frankrijk, (en andere landen) besluiten tot repatriëring van hun staatsburgers.

In Nederland heeft de rechtbank in Rotterdam op 23 januari 2019 bevelen gepubliceerd tot gevangenneming van een aantal verdachten in de kampen in Noordoost Syrië. Deze rechtbankbeschikkingen liggen in het verlengde van een eerdere rechterlijke beschikking op dit onderwerp[1]. De rechtbank draagt de officier van justitie in de betreffende beschikkingen op deze bevelen onder de aandacht te brengen van de Minister van Justitie en Veiligheid en het nodige te doen om berechting in Nederland mogelijk te maken. De rechter hanteert daarbij een kader dat in wezen overeenkomt met de drie uitgangspunten van het kabinetsbeleid, te weten: de veiligheidssituatie in de regio, de internationale betrekkingen en de veiligheid van betrokkenen. Het kabinet bestudeert de uitspraak en bekijkt mede in het licht van de recente ontwikkelingen op welke wijze hieraan gevolg kan worden gegeven.
Nederland zet zich, binnen de kaders van de nationale bevoegdheden, voortdurend in om internationale samenwerking op de aanpak van terugkeerders te bevorderen. Indien andere landen besluiten dat terugkeer van minderjarigen en hun ouders in het belang is van betreffende land, betekent dit niet automatisch een beleidswijziging voor Nederland. Ook Nederland maakt hierin een eigen keuze. Nederland heeft nauw contact met andere landen en betrekt ontwikkelingen van andere landen in haar eigen afweging.

<u>Uw verzoek om een zo volledig mogelijk beeld hoe het -op het gebied van leefomstandigheden, voeding, lichamelijke en psychische zorg, onderwijs en veiligheid in brede zin- met de kinderen in de kampen gaat</u>
Er vinden gesprekken plaats met internationale hulporganisaties waaronder het (Internationale) Rode Kruis en op laagambtelijk niveau met de Democratische

[1] In tegenstelling tot een bericht in NRC Handelsblad is aan deze eerdere beschikking weldegelijk opvolging gegeven. Dit staat geschreven in de antwoorden van 26 juli 2018 op de Kamervragen van de PvdA over het lot van Nederlandse IS-kinderen. Het betreffende bericht is later online aangepast.

Federatie van Noord-Syrië (DFNS) om de situatie in de regio en in de kampen te bespreken.

De Nederlandse ambassade in Damascus is gesloten en de Nederlandse overheid heeft geen diplomatieke betrekkingen met Syrië. De Nederlandse overheid verleent geen (consulaire) bijstand in Syrië. Het is daarom niet mogelijk om een volledig beeld van deze kinderen in de kampen te verkrijgen.

Uw verzoek om te informeren op welke manier de Nederlandse overheid zorgdraagt of gaat zorgdragen voor een zo goed mogelijke ontwikkeling van de kinderen
De Nederlandse overheid verleent geen (consulaire) bijstand in Syrië. Nederlandse kinderen zullen door de Nederlandse overheid worden bijgestaan als ze bij een Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging verschijnen. De ouders zijn primair verantwoordelijk voor de veiligheid en het welzijn van de kinderen.

In de gebieden waar de kampen zich bevinden is er beperkte toegang voor humanitaire organisaties en weinig bewegingsvrijheid. Wel kunnen organisaties als het (Internationale) Rode Kruis en UNICEF humanitaire hulp bieden. Deze organisaties worden door Nederland gesteund door middel van ongeoormerkte hulp.

Het Nederlands humanitair beleid is gestoeld is op het humanitair imperatief en gericht op onpartijdigheid, onafhankelijkheid en neutraliteit. Humanitaire hulp wordt gegeven daar waar de noden het hoogste zijn. Er wordt bij de toekenning geen onderscheid gemaakt tussen hulpbehoevenden op afkomst of religie, alleen de mate van kwetsbaarheid is een factor. Het is daarom niet mogelijk om onder deze voorwaarden uitsluitend humanitaire hulp aan Nederlandse kinderen te geven.

Conclusie
Ik volg de humanitaire situatie in Noordoost Syrië op de voet en blijf in nauw contact met de overige Europese landen over uitreizigers en hun minderjarigen.

Over dit onderwerp blijven we met elkaar in contact, dit bouwt voort op de eerdere briefwisseling en voorgelegde casuïstiek en de gesprekken die met u hebben plaatsgevonden vanuit de ministeries van Justitie & Veiligheid en Buitenlandse Zaken.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus